

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มาตรา ๑๒

ข้อสังเกตของ กรรมการฯ

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรทบทวนวิสัยทัศน์เพื่อสื่อถึงความมั่นคงของคนไทยทุกช่วงวัยจากที่กำหนดไว้เดิมว่า “สร้างสังคมดีคนมีคุณภาพ” ซึ่งไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและเป็นการให้ที่ไม่ถ้วนหน้านอกจากนี้ ควรทบทวนตัวชี้วัด “สัดส่วนกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น” ที่กำหนดค่าเป้าหมายไว้ร้อยละ ๑๐ ให้มีความชัดเจนหรือกำหนดตัวชี้วัดเพิ่มเติมที่มีความท้าทาย มากกว่า
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการบูรณาการร่วม กับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวางแผนการขับเคลื่อนเพื่อดูแลสวัสดิภาพ ของประชาชนทุกช่วงวัย นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูล ทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มคนพิการ กลุ่มคนผู้สูงอายุ รวมทั้งการติดตามและประเมินผล สมฤทธิ์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรนำตัวชี้วัด SDGs (เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน) และดัชนีพัฒนามนุษย์ มากำหนดเป็นแนวทางการจัดระบบสวัสดิการที่ เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อน การดำเนินงานให้ประชาชนมีหลักประกันและมี ความมั่นคงในชีวิต
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ ควรทบทวนหรือหลีกเลี่ยง การตั้งชื่อยุทธศาสตร์หรือโครงการที่ใช้คำว่า “สงเคราะห์” เนื่องจากมีผลกระทบต่อศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์และสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยควรแทนด้วยคำว่า “สิทธิ” หรือ “สวัสดิการ” ประกอบกับ ควรมีการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการให้บริการของ หน่วยงานภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ของผู้รับบริการโดยแท้จริง
- กรมกิจการผู้สูงอายุ ควรกำหนด แนวทางการดูแลผู้สูงอายุให้ชัดเจน โดยเฉพาะ แผนปฏิบัติการที่มีการกำหนดขั้นตอน กิจกรรม แต่ละโครงการ และระยะเวลาดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคม สูงวัยที่เป็นรูปธรรม ประกอบกับ ควรนิยามคำว่า “ผู้สูงวัยสากล” ให้ชัดเจน และควรขับเคลื่อนงาน โดยบูรณาการกับหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่ส่งถึงประชาชน อย่างแท้จริง
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรทบทวนบทบาทการดำเนินงานร่วมกันของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนระหว่าง “ผู้กำกับ ดูแล” และ “ผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน” นอกจากนี้ ควรกำหนดแนวทางการ ดูแลกลุ่มเพศทางเลือก (LGBT) ให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกับกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิที่พึงมี รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์และพิจารณาผลักดัน กฎหมายเพื่อรองรับกลุ่มเพศสภาพ
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรทบทวนการให้เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด เนื่องจาก มีลักษณะการให้เป็นเงินสงเคราะห์ ผู้มีสิทธิได้รับ เงินต้องถูกพิสูจน์ความจน ซึ่งทำให้คนที่มีภาวะ ยากจนจริง ขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิ นอกจากนี้ การพิสูจน์สิทธิต้องใช้ งบประมาณในการบริหารจัดการสูง หากปรับเป็นการ ให้แบบถ้วนหน้าจะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และลดภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ
- การเคหะแห่งชาติ ควรทบทวน บทบาทการมีส่วนร่วมการดำเนินงานภายใต้ แผนงานบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากพื้นที่ชุมชนการเคหะ เป็นแหล่งเสี่ยงต่อปัญหาด้านยาเสพติด

ข้อสังเกตของ อนุกรรมการ

- เอกสารประกอบการพิจารณาของกรรมาธิการเด็กและเยาวชนไม่มีรายละเอียดรายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐

- ควรมีการผลักดันให้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อดูแลผู้สูงอายุหลังเกษียณ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

- โครงการที่ขอจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ที่เป็นโครงการใหม่และยังไม่ได้ดำเนินการควรปรับลดงบประมาณลงเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่คงเหลือของปีงบประมาณนี้

- โครงการที่มีคำว่า "ประชารัฐ" ควรตัดออกหรือเปลี่ยนเป็นชื่ออื่น เนื่องจากอาจผิดพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙ วรรค ๓ ที่บัญญัติว่า "คณะรัฐมนตรีต้องไม่บริหารราชการแผ่นดินโดยมุ่งสร้างคามนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว" และอาจมีความผิดตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๒ ที่บัญญัติว่า "ข้าราชการพนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยรับงบประมาณผู้ใดจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันหรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดชอบทางอาญาซึ่งอาจได้รับตามกฎหมายอื่นแล้วผู้กระทำหรือผูยินยอมให้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบใช้เงินงบประมาณที่หน่วยรับงบประมาณได้จ่ายไป หรือต้องผูกพันจะต้องจ่ายตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใด ๆ ให้แก่หน่วยรับงบประมาณนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำตามวรรคหนึ่ง จะต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้กระทำฝ่าฝืนด้วย เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนได้กระทำไปโดยสุจริตไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือระเบียบดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้ทักท้วงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือแล้ว การที่จะปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ"

- การตั้งงบประมาณควรพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีความจำเป็น และควรสำรวจผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ โดยให้ศึกษาต้นแบบ เช่น มหาวิทยาลัยผู้สูงอายุ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งปัจจุบันมีนักเรียน คือผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ขึ้นไป ประมาณ ๒๐๐ คน

- ขอให้สำนักงานงบประมาณ พิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณตามความต้องการ ไม่ควรจัดสรรงบประมาณโดยใช้เงินเป็นตัวตั้ง แต่ควรจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของแต่ละท้องที่ ซึ่งจะก่อเกิดประโยชน์สูงสุด

- คณะอนุกรรมการฯ ขอให้หน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการเอง จะได้ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

- ควรจะพิจารณาว่าภารกิจของภารกิจของหน่วยงานจะดำเนินการในลักษณะใด Operator หรือ Regulator และภารกิจดังกล่าวจะผลักดันให้ท้องถิ่นดำเนินการหรือไม่

- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรควรกระจายให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่

- การขอตั้งงบประมาณในปีถัดไปควรปรับแนวคิด และนโยบาย

- ควรแจกแจงรายละเอียดงบประมาณที่ได้รับว่าได้นำไปดำเนินการด้านใดบ้าง

ข้อสังเกตของ สมาชิกวุฒิสภา

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรใช้กลไกของสภาเด็กและเยาวชน ในระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาให้ความรู้ และป้องกันปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนเกิดการแข่งขันในการทำความคิด ทั้งนี้ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรกำหนดแผนการดำเนินการ ของสภาเด็กและเยาวชน อย่างเป็นรูปธรรม และกำหนดมาตรการป้องกันการแทรกแซงจากการเมืองด้วย ซึ่งการ ดำเนินการ ดังกล่าวจะเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต

- ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการ แก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ ควรมี แผนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนของเด็ก และเยาวชนไทยลดน้อยลงและหมดไปได้ในที่สุด

- กรมกิจการผู้สูงอายุ ควรเตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนการ เข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ ๑๐ – ๑๕ ปี เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ในการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างมี ประสิทธิภาพ

- กรมกิจการผู้สูงอายุ ควรมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุ ในการทำงานต่าง ๆ ตามความ เหมาะสมหรือตามศักยภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นการสร้างความภาคภูมิใจและคุณค่าใน ตัวเองให้แก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ การส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ ยังเป็นการลดภาระให้แก่ครอบครัว สังคม และ ภาครัฐได้อีกด้วย

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรกำหนดมาตรการในเชิงรุก เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการ ค่าประเพณีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบัน การค่าประเพณีมีรูปแบบที่เปลี่ยนไป ดังนั้น แนวทางการ แก้ไขปัญหาจึงต้องสอดคล้องกับบริบท ของสังคมที่เปลี่ยนไปด้วย

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรส่งเสริมความรู้ให้กับพ่อแม่ โดยเฉพาะพ่อแม่เมื่อใหม่เกี่ยวกับเลี้ยงดูบุตรที่ ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้การเลี้ยงดูบุตรเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนควรส่งเสริมการจัดทำบัญชี ครีวเรือนควบคู่กับการให้ความรู้ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวมี ประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาสถาบัน ครอบครัวให้เข้มแข็งและยั่งยืนได้มากขึ้น

- แผนงานบูรณาการที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลักนั้น ควรมี การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนงานบูรณาการ โดยเฉพาะการจัดฝึกอบรมในเรื่องที่เหมือนกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ ดังกล่าว ตลอดจนเป็นการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

- งบประมาณที่ใช้ในแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายใน การจัดอบรมสัมมนา ค่าตอบแทนบุคลากร ค่าที่พัก และค่าจ้างเหมาบริการโดยที่ไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่าจะ เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุได้อย่างไร ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อ รองรับสังคมสูงวัยได้ผลเป็นรูปธรรม ควรสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคอยช่วยเหลือ ในลักษณะเป็นที่เลี้ยง ส่งเสริมอาชีพ ให้ความรู้ด้านการตลาด เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม